

Íslenska

Námsþáttur	8. bekkur	9. bekkur	10. bekkur
Talað mál, hlustun og áhorf	<p>Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta (skv. Aðalnámskrá grunnskóla bls. 101-105):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Flutt mál sitt skýrt og skilmerkilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas. ○ Gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, látbragði, hrynjandi og fas og lagað það að viðtakanda og samskiptamiðli á fjölbreyttan hátt, m.a. með leikrænni tjáningu. ○ Nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þann miðil sem hentar. ○ Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar sem eru túlkaðar af töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, túlkaðs upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni. ○ Nýtt sér fjölmiðla, svo sem sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, og tekið afstöðu til þess sem þar er birt. ○ Átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi og gert sér grein fyrir því hvað er viðeigandi við mismunandi aðstæður. 		
Nemandi:	<ul style="list-style-type: none"> • Flutt mál sitt skýrt og skilmerkilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas. • Tekið leiðbeiningu um framsögn. • Lært að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum. • Tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þann miðil sem hentar. • Lesið upphátt fyrir framan hóp og gengur vel að lesa hátt og skýrt • Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar sem eru túlkaðar af töluðu máli og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni. • Nýtt sér fjölmiðla og tekið afstöðu til þess sem þar er birt. • Nýtt sér sköpunarkraft við að velja miðil sem hentar til að flytja verkefni fyrir framan hóp, einn eða í samvinnu við aðra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flutt mál sitt skýrt og skilmerkilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas. • Tekið leiðbeiningu um framsögn. • Lært að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum. • Tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þann miðil sem hentar. • Lesið upphátt fyrir framan hóp og gengur vel að lesa hátt og skýrt • Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar sem eru túlkaðar af töluðu máli og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni. • Nýtt sér fjölmiðla og tekið afstöðu til þess sem þar er birt. • Skilað verkefnum af sér á fjölbreyttan og skapandi hátt t.d. með ljóðum, teikningum, myndböndum, myndum o.fl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flutt mál sitt skýrt og skilmerkilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas. • Tekið leiðbeiningu um framsögn. • Lært að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum. • Tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þann miðil sem hentar. • Lesið upphátt fyrir framan hóp og gengur vel að lesa hátt og skýrt • Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar sem eru túlkaðar af töluðu máli og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni. • Nýtt sér fjölmiðla og tekið afstöðu til þess sem þar er birt. • Af öryggi skilað verkefnum af sér á fjölbreyttan og skapandi hátt t.d. með ljóðum, teikningum, myndböndum, myndum o.fl.

Lestur og bókmenntir	Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta (skv. Aðalnámskrá grunnskóla bls. 101-105): <ul style="list-style-type: none"> ○ Lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað. ○ Skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftl eigið læsi og m.a. valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur. ○ Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða. ○ Gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda og gert öðrum grein fyrir því. ○ Lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér grein fyrir gildi bókmennta. ○ Beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, algengustu ták og stílbrögð. ○ Notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum. ○ Leitað og aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum og lagt mat á gildi og trúverðugleika ritaðs máls, svo sem fjölmiðla- og margmiðlunarefnis, og tekið gagnrýna afstöðu til þess. ○ Unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum, túlkað þær, tengt saman efni sem sett er fram á ólíkan hátt og nýtt sér. ○ Valið sér lesefni til gagns og ánægju og komið fram sem sjálfstæður lesandi sem gerir sér grein fyrir gildi þess að lesa. 		
Nemandi:	<ul style="list-style-type: none"> • Lesið almenna texta af öryggi og með góðum hraða a.m.k. 130 orð á mínútu. • Lesið almenna texta með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað. • Skilið mikilvægi læsis. • Valið efni sem eflir eigið læsi, bæði til gagns og ánægju. • Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og áttað sig á tengslum efnisatriða. • Greint og skilið aðalatriði úr texta í gegnum myndmál, útdrætti og hugarkort. • Notað algeng hugtök í bragfræði. • Lagt mat á og unnið með áreiðanlegar heimildir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lesið almenna texta af öryggi og með góðum hraða a.m.k. 140 orð á mínútu. • Lesið almenna texta með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað. • Valið efni sem eflir eigið læsi, bæði til gagns og ánægju. • Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og áttað sig á tengslum efnisatriða. • Þekkt myndmál, persónugervingu, viðlíkingu, mynd-hverfingu, vísanir og endurtekningar • Lagt mat á og unnið með áreiðanlegar heimildir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lesið almenna texta af öryggi og með góðum hraða a.m.k. 145 orð á mínútu. • Lesið almenna texta með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað. • Beitt mismunandi lestraraðferðum. • Greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og áttað sig á tengslum efnisatriða. • Áttað sig á fléttu og uppbyggingu bókmennta. • Lagt mat á og unnið með áreiðanlegar heimildir.

Ritun	<p>Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta (skv. Aðalnámsskrá grunnskóla bls. 101-105):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær. ○ Beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar. ○ Tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og er óhræddur við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun. ○ Beitt reglum um réttritun, hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að rétt stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda. ○ Valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi. ○ Notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um. ○ Skrifað rafrænan texta og tengt texta, mynd og hljóð eftir því sem við á, gerir sér grein fyrir lesanda og miðar samningu við hann. 		
Nemandi:	<ul style="list-style-type: none"> • Skrifað skýrt og greinilega • Notað orðabækur og önnur hjálpargögn. • Beitt ritvinnslu af öryggi. • Mótað málsgreinar og efnisgreinar. • Tjáð hugmyndir og skoðanir sínar í rituðu máli. • Samið texta frá eigin brjósti. • Þekkt helstu stafsetningarreglur. • Skrifað mismunandi textagerðir og beitt viðeigandi málsniði. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skrifað skýrt og greinilega • Notað orðabækur og önnur hjálpargögn. • Beitt ritvinnslu af öryggi. • Sótt og vísað til áreiðanlegra heimilda og skráð þær í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um. • Mótað málsgreinar og efnisgreinar. • Tjáð hugmyndir og skoðanir sínar í rituðu máli. • Samið texta frá eigin brjósti. • Beitt helstu stafsetningarreglum. • Skrifað mismunandi textagerðir og beitt viðeigandi málsniði. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skrifað skýrt og greinilega • Notað orðabækur og önnur hjálpargögn. • Beitt ritvinnslu af öryggi. • Sótt og vísað til áreiðanlegra heimilda og skráð þær í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um. • Mótað málsgreinar og efnisgreinar. • Tjáð hugmyndir og skoðanir sínar í rituðu máli. • Samið texta frá eigin brjósti. • Beitt af öryggi helstu stafsetningarreglum. • Skrifað mismunandi textagerðir og beitt viðeigandi málsniði.

<p>Málfræði</p>	<p>Við lok 10. bekkjar á nemandi að geta (skv. Aðalnámsskrá grunnskóla bls. 101-105):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess. ○ Valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, gert sér grein fyrri mikilvægi þess að rækta orðaforðann og nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða viðritun. ○ Flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna. ○ Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra. ○ Notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gerir sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta í þessu skyni. ○ Gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. Áttar sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og þekkir til helstu framburðarmállýskna. ○ Áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt. ○ Áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíði, í orðaleikjum og skáldskap. ○ Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og getur nýtt þekkingu sína á íslenski málfræði við nám í erlendum tungumálum. 		
<p>Nemandi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu. • Flett upp í og nýtt sér handbækur, orðasöfn og rafræna orðabanka. • Gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. • Áttað sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun. • Áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál. • Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli. • Nýtt þekkingu sína á íslenski málfræði við nám í erlendum tungumálum. • Gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann. • Nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess. • Valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið. • Flett upp í og nýtt sér handbækur, orðasöfn og rafræna orðabanka. • Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum mismunandi orðflokka. • Áttað sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun • Áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál. • Áttað sig á að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt. • Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli. • Nýtt þekkingu sína á íslenski málfræði við nám í erlendum tungumálum. • Gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann. • Nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið. • Gert sér grein fyrri mikilvægi þess að rækta orðaforðann. • Nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun. • Flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna. • Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka. • Gert sér grein fyrir hlutverki mismunandi orðflokka í eigin texta og annarra. • Áttað sig á algengum orðtökum og málsháttum. • Notað fjölbreyttan orðaforða og föst orðasambönd til að auðga mál sitt. • Nefnt helstu framburðarmállýskur. • Áttað sig á að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt. • Beitt sköpunarmætti tungumálsins t.d. í orðaleikjum og við skáldskap. • Gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli. • Nýtt þekkingu sína á íslenski málfræði við nám í erlendum tungumálum.